

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ HIVATAL
hová a *dolgozatok*
és *előfizetési pénzek*
küldendők:
Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület „egyházi értekezlet”-e támogatásával

Szerkesztik:

Nagy Károly,

Vajda Ferencz,

ref. theol. tanár, felelős szerkesztő.

sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona Negyedévre . . . 1 korona.

Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 fillér.

Mit tegyünk.

I.

Kincses Kolozsvár városában, mire e sorok napvilágot látnak: már együtt tanácskoznak az erdélyi református anyaszentegyház vezető férfiai. Most tartják meg az ez évi egyházkerületi közgyűlést. Bizonyára, ezen a közgyűlésen is, éppen, mint az előzőkön, sok bölcs határozatot fognak hozni. Közgyűléseink eddigi működéséről, irányáról bátran kimondhatjuk, hogy az, első sorban, mindig az anyagiak felé hajolt. *A lelkiakkal, az anyaszentegyház vallás-erkölcsi állapotával, az egyes gyülekezetek hitéletével,* közelebbről csak éppen akkor foglalkoztak, ha valahol baj volt. Szorosabb értelemben vett, idevonatkozó határozatok, azonban nem hozattak.

S mi lett az eredmény? Az hogy e miatt a lelkiekben nem haladhatunk előre s e mellett, még az egyházkerület hivatalos kasszája is üres. Szó érte ne essék, de mi reformátusok, az egyházi élet terén, legalább ötven esztendővel hátramaradtunk. Hogy mi mindent megkellett volna tennünk, s meg is tehattünk volna: azt lassanként csak most vesszük észre, midőn egyházi bajainkkal is foglalkozni kezdtünk. Igen, ám csak hogy még ezelőtt tíz esztendővel is, az egyház ügyeivel alig törődött más, a papokon kívül Bánta is a nagy többség, hogy a hívek lelki életével mit csinál a pap; az egyház vagyonával miként sáfárkodik a kurátor? Elégnek tartották, hogy vasárnaponként rendesen harangozzanak, de már azzal, hogy a padok üresen maradtak, nem törődött senki. A számadó-gyűléseken, ha meg is jelentek: az idő legtöbbször veszekedéssel telt el. Hejh, pedig beh szép dolog a kálvinista

vallásszabadság, s az ebből folyó egyházi önkormányzat. A katolikusok, bezzeg sovárognak utána, de nekik nem adják meg a papok, Mi pedig nem élünk vele, nem használjuk fel.

Gondoljuk el csak azt, hogyha az *egyetemes közalapot*, ezelőtt ötven esztendővel csinálhattuk volna meg: mekkora tökének volna most együtt s mennyi segílyt tudnánk nyújtani belőle. A közalap — mi a domesztikából gyűl össze — alig husz esztendő. A debreczeni zsinat, 1881-ben mondotta ki, hogy közalapot kell teremteni és ehhez minden református családfőnek, tehetsége szerint (a gazdagok többel, a szegények kevesebbel), hozzá kell járulnia. Istenem! mennyi panasz, mennyi zugolódás volt e miatt és ime, ma a panaszos fillérekéből 2,233,710 korona alaptőke van együtt. Husz esztendő alatt, van tehát két millió kétszáz ezer koronát meghaladó alaptőkénk. Kérdem: ki lett szegényebb a domestika fizetés miatt? Senki, s mégis, ennyivel gazdagabb lett a református egyház. Áldását érezték, s érezik a szegény szükölködő egyházak, lelkészek, tanítók. Évenként ma a közalaptól kétszáz ezer koronán felül adunk segílyt, de ez még tizedrészét sem teszi azon összegnek, a mit kérnek.

Mennyi sajnó seb marad még bekötözetlen; mennyi keserű könyecsep letörletlen, ki tudná megszámlálni?!

Ki köti be a fájó sebeket, ki törli le a keserű könyecseppeket? Ki más, mint *mi magunk*, hiszen a fájdalom mindnyájunkkal közös, mert a mi református testvéreinknek szive vérzik. Nekünk kell tehát a gyógyító irat is nyújtani. A domestika-alap, s általában legtöbb egyházi közpénz *róvatal* utján gyűl össze. Mi nem erre gondolunk. Hanem *az élő hitből folyó áldozatkész sze-*

retetre apellálunk. Mert a mi református vallásunknak, s általában a protestáns vallásnak éppen a keresztyéni szeretetből folyó áldozatkészség adja meg létjogosultságát. Egymásnak terhét hordozzátok, s úgy töltsétek be a Krisztus törvényét, arra int az apostol is. Mihelyt kihál a szivekből az áldozatkész szeretet: azonnal kiálszik a vallásos érzésnek utolsó szikrája is.

Azt kérdelem, megvan-e ezen áldozatkész szeretet mindnyájunk lelkében? Nem azt értem, midőn birói végrehajtással kell megfizetni még a 60–80 fillér domestikát is: hanem azt, midőn kiki önként, jó szántából veti a templom perseyébe filléreit, mint az evangéliumi özvegy asszony. Azt értem, midőn a jó ember az ő szívének jó kincseiből hoz elő jókat.

Református egyházunknak számos égető sebe van, melyeket nem gyógyíthatunk meg másként, csak úgy, ha egymással kezét fogunk és megkezdjük a szeretet munkáját. Nézzék csak. A katholicizmus ostromol, itt-ott elnyeléssel fenyeget. Ha másként nem lehet, pénzén is megveszi szegény hiveinket. Beh jó lenne vagy egyet megmenteni! Az egyházi adó nyomasztó súlyát mindenfelé éreztük. Sok embert ez is kétségbe ejt, hitében megingat. Nem kellene-e ilyen helyre is segély? Hány árva, hány özvegy marad, hit sorsaink közül, az utcán, prédájára a hivek után áhító kath. egyháznak?

De, minek mondjuk tovább? Sok beszéd szegénység. A «Vasárnap» kedves olvasóihoz, lelkes barátaihoz van egy pár szavunk. Mit tegyünk? Azt, hogy sokáig ne tétovázzunk, hanem fogjunk hozzá és teremtsük meg a «Vasárnap» szeretet

alapját. Nem kérünk sokat, csak a feleslegből egy-egy pár fillért. Ezeket pedig rakjuk össze és időről-időre nyújtsunk segélyt ott, a hol arra égető szükség van. Hogy hol van szükség? azt éppen a «Vasárnap» olvasóitól kérdezzük meg. Istenem! mekkora lenne a mi örömünk, ha karácsonban már fölruházhatnánk egy szegény árva gyermeket! Ki óhajt e mennyei örömben részesülni. Az ne sajnáljon egy pár fillért a «Vasárnap» szeretet-alapjába beküldeni! *)

* *

„A kolozsvári Vasárnap.”

(Válassz egy pápista támadásra.)

(Hatodik közlemény.)

3. A szent miseáldozat.

A második szentirási helye: Malakiás próféta I. r. 10, illetve 11 ik verse. «Mert napkelettől fogva napnyugatig nagy az én nevem a pogányok között és minden helyen jó illatu füsttel és tiszta eledeli áldozattal áldoznak nekem; mert nagy az én nevem a pogányok között, ezt mondja a Seregeknek Ura» Ágoston úr e szentirási helyben a szent miseáldozat előképét látja. Erre a véleményre kénytelen vagyok kijelenteni, hogyha Ágoston úr a bibliamagyarázathoz értene, akkor nem hivatkozna

*) Szerkesztőségünk a felvetett eszmét örömmel üdvözli, s hogy meg is valósuljon: a maga részéről 10 koronával megindítja a «Vasárnap» szeretet-alapját. A «Vasárnap»-ban minden adakozónak kiírjuk a nevét.

Szerk.

TÁRCSA.

Elbeszélés Kálvin életéből.

III. rész.

Azon tudatban, hogy teljesen ösmeretlen a lakása, nyugodtan ült Kálvin kicsiny tanuló szobájában, a Szent-Bernárd-utcában. Az éjszaka már rég kiterjesztette sötét szárnyait a földre és még mindig el volt mélyedve az ifju tanulmányaiba.

Csendes volt minden. Szabályszerű szüneteket megtartva hirdette a párisiaknak, a tompa ütésű toronyóra, hogy az éjfél közeleg. Annyira elvult Kálvin tanulmányába mélyedve, hogy észre sem vette az emberek gyors lépteit, kik rendkívüli gyorsasággal az öreg pozztókereskedő háza felé tartottak. Kálvin barátjait ösmerjük fel bennök. Megzörgették erősen e ház magas tölgyfa ajtaját, mi az öreg Bousset annyira megijesztette, hogy azonnal a legnagyobb gyorsasággal elhagyta dolgozó termét és morogva haladt végig a tornácson kérdezgetve magától, ugyan ki háborgatja az ő csendes nyugalomát?

«Nyissák ki, nyissák ki» — hangzott egy türelmetlen kiáltás kívülről «nyissák ki, élet forog kérdésben»

Bressel vonakodott az ajtót kinyitni. «Ki van ott» — kérdé, miközben letette lámpáját, hogy elvegye a nagy gerendát az ajtó elől.

«Én vagyok. Pali . . . de nyissák ki gyorsan, Kálvin élete veszélyben forog.»

A türelmetlen Pali erősen verni kezdte az ajtót. Sietett Bousset tehát az utolsó gerendát eltávolítani. Alighogy kinyílt az ajtó, három fiatal ember tört be azonnal. Anélkül, hogy a megijedt öreggel szótvaltanának, rohannak a tornácson keresztül egyenesen a lépcsőzethez, mely a Kálvin szobájába vezetett.

Kálvin e közben e lárma által felzavartatott munkájából és az ablakhoz ment, hogy kinézzen az utcára. A lárma okát azonban nem tudta felfedezni.

A mint jobban figyelt, észrevette néhány ember hangját, kik bejönni akartak, s az ajtó felnyitását követelték. Világosan hallotta nevét említeni.

Rövid szünet után berohant Pali, a szobában követve három társától. «Fuss, fuss!» — ezek valának a szavak, melyeket először Kálvinhoz intézett, miközben kimerülve egy székre esett — «fuss, különben elvagy veszve.»

Kálvin először nagyon megijedt; de hirtelen összeszedte magát gondolkodott mitévő legyen?

«Fuss! — mondá Pali mégegyszer, nem te-lik bele pár perc, itt lesz a vérbiró szolgálival»

e szentirási helyre a szent miseáldozat bizonyítása végett Mert hiszen ebben a versben olyan jövedőlés foglaltatik, a milyen a Jézusé vala, midőn a Jákob kútjánál a samariai asszonyoknak ezeket mondá: «Eljő az óra, melyben sem e hegyen, sem Jeruzsálemben nem imádjátok az Atyát. De eljő az óra és az most nagyon, mikor az igaz imádók imádják az Atyát lélekben és igazságban . . . Az Isten lélek és a kik őtet imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják.» (János evang. IV. 21. 23. 24.) Ilyen körülmények közt, tiszteletreméltó Ágoston ur, igazán nem tudom elhinni, hogy «Malachiás próféta ihletett lelke a jövő fátyolán át» csakugyan azt az áldozatot látta, a melyet Önök szent miseáldozatnak hívnak.

Ágoston ur azonban a szent miseáldozat igazolása végett nemcsak a szentiráshoz fordul, hanem — óh csodák csodája! — Luther Mártonhoz is. Ezeket írja: «Ezt a szent misét mutatták be a föld minden részén, a kereszténység születésétől kezdve napjainkig a róm. kath. auyaszent-egyház papja, a mit maga Luther is ezen szavakkal ismer el de capt. babyl. c. 1. c. munkájában: «Missa creditur passim esse sacrificium, quod offertur Deo. Accedunt his dicta ss. patrum, tot exempla, tantusque usus per orbem constanter observatus.» Ne vegye zokon kedves Ágoston ur, ha én is Lutherrel czáfolom meg a szent miseáldozatot, a mit Ön szintén vele szeretne beigazoltatni. Luther 83-ik tételében ezeket mondja: «Miért tartja fenn a halotti misét s a halottak évfordulóit és miért nem adja vissza a pápa vagy miért nem engedi visszavenni a halottak javára az egyháznaknál tett pénzbeli alapítványokat, ha

együtt; lakásod felvan fedezve, Jacke, az áruló vezette ide őket, Talán most még jókor, de igyekezz gyorsan el, mert azonnal késő lesz. Szent-Viktorból szaladtunk ide hozzád; a törvényszolgái itt lehetnek minden pillanatban.

Kálvin sokáig habozott . . . «Gyertek, menjünk!» — mondá végre . . . De most már késő volt. Midőn mind a négyen elakartak futni, különböző hangok hallatszottak a lépcsőzetről a szobába.

Mórin és szolgái voltak ezek, Jackével egyetemben.

«Igen késő» — mondá Pali — óh! barátom, mi lesz most belőled? Én védelmezni foglak a legutolsó leheletemig.

Erős csapások hallatszottak az ajtón; de Broussel nem nyitotta ki Kálvin barátjai felhívására. A tölgyfa ajtót vastag tuskókkal kezdték verni, de az nem engedett a heves ütéseknek sem.

«Nyissátok ki!» — ordította Mórin kívülről, — «nyissátok ki a király nevében parancsolom, különben megkeserültek.»

Aggály-teljes jelenet következett; de Pál nem adta fel bátorságát. Midőn visszatért a Kálvin szobájába, az ablakhoz ment s úgy futólagosan, megmérte a föld és az ablak közti távolságot. Meglehetősen nagy volt a távolság; pedig más oldalról lehetetlen volt a menekülés. De Pálnak hirtelen egy gondolat futotta át agyát. «Segitse-

immár a tisztító-tűzből kiszabadultakért a további imádkozás helytelen?»

Ezekben mutattam ki a szent miseáldozat hiábanvalóságát. Egyszersmind igazoltam azt is, hogy az a szálló-ige nem ok nélkül jár szájról-szájra. Ezzel be is fejezhetném soraimat, ha Ágoston ur nem kockáztat vala meg egy valóban lesújtó ítéletet. Azt mondja ugyanis, hogy a szent miseáldozat «leirhatatlanul» többet ér, «mint egy színésziiesen előadott, bombasztoktól süllőgő kotyvaszték.»

Ágoston ur tehát a mi predikációinkat «bombasztoktól süllőgő kotyvasztéknak» nevezi. Ugy-e, kedves olvasóim, szép jele ez «a szeretettel csordulásig telt szívnek?» Azonban ez a kemény hangú ítélet, hogy Ágoston ur szavával éljek, azonnal szelid «tremolázássá» változik át, ha értésére adom olvasóimnak, hogy a pápista papurak szelvében használják a mi «kotyvasztékainkat.» Én magam láttam egy pápista pap hagyatékában Révész Bálint debreczeni református püspök egyházi beszédeinek egy jól elhasznált füzetét. Kétségtelen, hogy az a pápista pap nem azért fordult Révészhez, hogy «bombasztokat» tanuljon tőle, hanem hogy belőle bölcseséget merítsen. Erre a bölcsességre pedig a misemondó uraknak nagy szükségük van, mert hiszen országvilág tudja, hogy a predikáció gyenge oldaluk. Hogy ez tény, meggyőződhetnek róla, kedves olvasóim, ha előveszik a «**Vasárnap**» 35-ik számát s az abban közölt «Történelmi apróságok» cz. cikkelyemet még egyszer átolvasni nem restellik. Azt hiszem, hogy az ott olvasható épületes predikációkra, a milyeneket bőven termel ma is a

tek!» — mondá és hirtelen Kálvin ágyához ment, lekapta a terítőt, erős kezével hirtelen kétfelé szakította. S anélkül, hogy valamit szólott volna, megértették a többiek is Pál szándékát és követték munkáját. A gyors kezek a szövetet hirtelen összefonták és erős göcsökkel egymáshoz kötötték.

Eközben az utcai zaj tetőpontra emelkedett. Az ajtó recsegése bizonyítá, hogy nemsokára képes már a csapásoknak ellent állani. Még néhány pillanat pedig szükséges volt. Reszketve és félve jött az örng Brussel a tanuló szobába, hogy keresse valami buvóhelyet Kálvin számára. A szegény öreg életét áldozá a tanulóért.

Eközben elkészült a kötél teljesen; az utolsó mentő eszköz, miben még bizhattak.

«Távozzatok gyorsan!» — kiabála az öreg Brussel.

Mennydörgésszerű zaj tudatta, hogy az ajtó feltárult, végre is győzött az ostromló had; a szolgák és üldözők berohantak iszonyatos szitkozódások és kiabálások közepette. Türelmetlenségük a feltartóztatás által, a tetőpontra hágott.

A dühtől tajtékozva rohant Mórin, karddal kezében, vezetője után a meredek lépcsőn fel. Jacké mindenütt elől volt; először ő rohant be a szobába. A három barát az ablaknál állott, vártak a jelre, a melyet a menekülőnek kellett adni, midőn elérte a földet. Menj a mi lakásunkba, ott várnak reád — kiáltotta utána Pali. Ég és föld

pápás egyházi beszéd irodalom, lelkifurdalás nélkül ráolvashatom Ágoston ur találó szavait: «bombasztoktól süllőgő kotyvasztyék.»

Ágoston ur, miután predikációinkon elverte a port, rátamad református szent vallásunkra is s azt «*filozofiai ficamokkal teljes iskolának*» nevezi., «*melyet a nép csak azért nem vet meg egészen, mert a háttérben Isten tekintélyével, a szentirással rettegtek.*» Erre a vádra azt kérdezem én Ágoston urtól, ismeri-e Ön a «*Helvetica confessio*» mely ref. vallásunk tanításait foglalja magában? Ha nem ismeri, akkor jobban tette volna, ha hallgat s igazságtalan vádjait elrejtí a csalatkozhatatlan tanítói hivatal isteni tekintélyének ezüst széke» alá. Mert, lám, ha ismerné, akkor nem álltaná azt sem, hogy mi a népet a szentirással rettegtetjük. Nem, tiszteletreméltó Ágoston ur, mi nem rettegtetjük hiveinket a szentirással, sőt kezükbe adjuk, mert abban van megírva, hogy mit kell hinni és cselekedni. S ha rettegtetnők is, higye el Ágoston ur, hogy akkor is többet ér az *Isten* tekintélye, mint a «*csalatkozhatatlan tanítói hivatal*», t. i. a *pápa* tekintélye; sokkal többet, mint az Önök ördöge, pokla és purgatoriuma, a melyeknek rettenetességével remegtetik meg hiveiknek jobb sorsra, igaz hitre érdemesebb lelkét.

Adár.

(Folytatása következik.)

Kegyesség útja.

Két fiu.

Monda Jézus: «*egy embernek vala két fia és járulván az egyikhez, monda: credj el fiam, munkálkodjál ma az én szőlőmben. Es az felelvén monda: nem megyek, de azután meggondolván magát elméne.*

És a másikkhoz járulván, hasonlóképen szóla és az felelvén monda: én elmegyek uram! de nem méne el.

E kettő közül, melyik cselekedte az attyának akarátját? Mondának neki: az első.» (Máté XXI. 28 - 31.)

* * *

Mint e pillanatban az édesatya fiához, úgy szól mihozzánk is az Isten: — «credj el fiam, munkálkodjál ma az én szőlőmben. És mi azt feleljük: **nem megyek**, nem szolgállok sem Istennek, sem az ő szent fiának a Jézus Krisztusnak. Nem megyünk a templomba, nem olvassuk a bibliát, nem bánjuk akármilyen bűnösök vagyunk is.

De később — mégis meggondoljuk a dolgot: vajjon nem cselekedtünk-e rosszul, hogy ily durván megtagadtuk az engedelmisséget? Meggondoljuk: vajjon nem visszük-e lelkünket veszedelembé? Vajjon mi sors vár azokra kik engedetlenség?

Eszünkbe jut a nagy nap midőn Isten ítélőszéke előtt fogunk állani. Mit fog mondani nekünk Isten? . . . «*Távozz tőlem, — vessétek a*

közt lebegve, eltűnt a sötét alak; Kálvin már csaknem elérte a földet, midőn az üldözők beléptek.

Egyszerre elzárták az utat mindenfelől; a három barát elvult veszve. Feláldozták magukat tanítójokért, barátjokért. Miközben Pált és barátait a szolgák megkötözték, Jacké a nyitott ablakhoz ment, reszketett a dühtől, hogy a zsákmány elmenekült. Látta a fehér kötelet, a mint lebegte a szél; látta az utat, melyen Kálvin megmenekült; látta, mint vesztette el a vérdíjat, az ötven aranyat. Minden fáradozása hiábavaló volt.

«Mit álmodozol!» — ordította Mórin, a tántorgó Jackéhez, — «ébredj és menj az eretnek után! Kerítsd meg nekünk, mert különben téged büntetlek meg, mint árulót. Ha kezünkbe nem szolgáltatod őt, megfogod kóstolni Mórin haragját!»

Merész vállalat magát a bizonytalan kötéltre rábizni. A borzasztó sötétség visszariasztotta az árulót, fogai szinte vaczogtak az ijedségtől. De a vérbirótól való félelem sem volt kisebb. Még pár pillanatig késedelmeskedett, s hirtelen megragadta a kötelet és lassan ereszkedni kezdett alá. Veres haja csak úgy lobogott a szélben; nemsokára eltűnt a sötétségben.

Feszült figyelemmel követte mindenki e merész vállalkozást. Jacké eközben elérte utja felét. . . .

Hirtelen fájdalmas, szívszaggató sikoltás hangzik fel a sötétségben, közvetlenül követte

egy tompa hang által, melyet a test esése okozott; aztán még egy jajkiáltás és . . . mély csend ismét. A durva szolgák szótlanul bámultak egymásra; érezték, hogy az Isten ujja működött közre. Az Ur megbüntette őt, a ki az övét akarta elleneségei kezébe szolgáltatni. Judás elvette jutalmát.

A durva Mórin, ki már hozzá volt szokva az ilyen dolgokhoz, törte meg legelőször a csendet.

«Talán még jó ez ránk nézve is» — mondá, látszólagos könnyelműséggel, miközben az ötven aranyra gondolt, mely most az ő kezei közt maradt. Erre szolgáit kiküldte a város minden részébe, hogy üldözzék a szökevényt és ha lehetséges, fogják is meg.

Azután elvonult Mórin az elfogottakkal együtt a saját lakásához, honnan Pált és barátait később a börtönbe vitette. Még mindig nem adta fel reménykedését, hogy megtudhatja a Pál szájából, hova menekült Kálvin.

Reggel felé visszatértek a szolgák is, anélkül, hogy a szökevény csak egy lábnyomát is felfedezhették volna.

Kálvin megmenekült.

Hollandból: Birtha József.

külső sötétségbe! Szivünk megdobban e gondolatra, belátjuk hogy igen büszkéek vagyunk most. Egy sóhaj rebben el ajakunkról: *Isten légy irgalmas nekünk, szegény bűnösöknek!*

A bibliában is azt olvassuk, hogy az ifju meggondolta a dolgot s elment. Nektek is van időtök a megfontolásra, bűneitek megbánására és a megjobbulásra. Adja Isten, hogy rólatok is elmondhassák: meggondolta a dolgot, engedelmeskedett az Ur parancsának. Jőjjetek Jézushoz, mert

ben szenvedett. A lelkész meglátogatta, -- jóllehet gondolta előre, hogy nem talál szives fogadtatásra, mert ez az ifju is, mint a legtöbbben, nem járt a templomba, nem sokat adott a vallásra. csak a világnak élt. Ugy is történt. A mint belépett, az ifjú haragos szemmel nézett reá s kérte a körülötte levőket, mondják meg a lelkésznek, hogy távozzék. A lelkész bocsánatot kért egy pillanatra míg egy verset felolvas a bibliából. Elővette a szent könyvet, Ézsaiásra nyitott s

Losonczy *Báró Bánffy Desső* v. b. t. t, m. kir. főudvarmester
az erdélyi ev. ref. egyházkerület főgondnoka.

ő az Atya nevében szólott. Legyetek az ő követői, tartsátok meg parancsait. Gondoljátok meg hogy hamar meghalhattok s lelketek egy új világba költözik. Boldogok lesztek ha ott meglátjátok Jézust, ha ő elvezet az örökélet forrásához. De nagyon keserű lesz, ha meg kell vallanotok: tudtam kötelességemet, hallottam mennyei atyám parancsát, de nem teljesítettem . . . most már késő . . . késő a bűnbánat.

Egy fiatal ember nagy beteg volt, tüdővész-

csak ennyit olvasott: *»ha a ti bűneitek olyanok volnának, mint a veres festék, fehérek lesznek, mint a hó.«* Azzal eltávozott.

A mint haza igyekezett, egy bolt ablakában gyönyörű szép piros virágot pillantott meg diszes cserépben Bement, megvette s elküldte a nagy beteg ifjúnak. A virágot a beteg szobájában helyezték el, épen szemben ágyával. Hosszasan nézte az ifju, a szép piros virágot. Eszébe jutottak a szent igék, a mit a lelkész olvasott. Kérte

anyját, hozzon egy bibliát, mert szeretné megke-
resni azt a verset. Elhozták a bibliát és több
nap keresgélés után meg is találta. Le nem tette
többé kezéből a szent könyvet, olvasott-olvasott,
napról-napra De eközben a betegség diadalmas-
kodott felette, — ereje teljesen megtört. Most
már ő kérte anyját, hogy hivassa el a lelkészt.
A lelkész belépett s a haldokló ágyához sietett.
Béke és nyugalom látszott a kiszáradt arczon.
Szólani már nem tudott, de kezét nyújtotta az
érkezőnek. . . . A lelkész hálát adott Istennek,
hogy egy engedetlen fiut visszavezetett az atyá-
hoz, kinek parancsait mindig meg kell tartanunk.

Most már az apa ^{*} második fiáról szólok, ki-
nek szintén azt mondá: «eredj el fiam munkál-
kodjál ma az én szőlőmben» és az felelvén monda:
elmegyek — de nem ment el.

Ehez a második fiához hasonlóak azok, a
kik látszólag engedelmeskednek a mennyei Atya
parancsának. Eljárnak hűségesen a templomba,
— de azért nem vesznek úgy részt az isteni tisz-
teletben a mint azt Isten kívánja. Mert az egyik
csak azért jött, hogy szép ruháját mutogassa, a
második időtöltésből, a harmadik szokásból. —
de egyiksem ügyel sem az imádságra sem a bib-
lia magyarázatra. Eljöttek a templomba, — de
szívüket otthon hagyták. Tudják, hogy bűneikért
kárhozát és pokol várakozik rájuk, mégsem akar-
nak megjavulni Tudják, hogy ég felettök a ház,
mégsem futnak ki!

Meg vagyon írva a bibliában, hogy Mózes
felemelte az érczkigyót a pusztában és a ki arra
nézett meggyógyult. Isten is fölemelte Jézust mi-
nekünk: nézzünk reá és meggyógyulunk. Bűnösök
nézzetek reá, fogadjátok el ezt az egyedüli or-
vosságot, bizzatok ő benne — és megszabadultok!

A bűnösök helyzete olyan, mint azé a gyer-
meké ki az égő házban rekedt. Az ajtón ki nem
menekülhetett . . . az ablakra állott. Majd a lán-
gok az ablakra csaptak, akkor leereszkedett s az
ablak ráába fogózott. Ha nem fogja keményen
az ablak rámat, lezuhan a mélységbe és meghal.
Ott lebegett élet és halál között, míg egyszer egy
hang kiáltá felé: «bocsásd magad, mert jó kézben
vagy! A fiu bizott, jó kézbe esett és megmenek-
ült . . .

A veszedelemből Jézus szabadit meg s visz-
szaadja az életet. Biznunk kell azért ő benne,
mert ő a szabadító!

Szabó Lajos.

Erzsébet.*

Minden az övé volt
A mit a föld adhat,
Csak egyet nem adott:
Szívének nyugalmat.

* Erzsébet-napra, vonatkozással néh. Erzsébet király-
nénkra.

Erdők szük ösvényét
— Ezt keresve — járta,
Pedig itthon volt az:
Koporsóba zárva.

Kisérni őt folyton
Lelkén itten támadt,
Keserü gyötrelém
Nehéz fájo bánat.

Kol a hajnal éri
Először a földet,
Eltemetni vélte
Az égő gyötrelmet.

De midőn rá borult
Az éj barna fénye,
Nyugodni nem hagyta
Sokogó emléke.

Szívén dult a vihar
Tengereken járva,
Nem kis unokája:
Ő maga volt árva.

Fájdalom, szenvedés,
Egészen megtörte,
Már félig halott volt
Mikor a tör érte.

Két ország jajdult föl
E szörnyü hirt hallva
Pedig ott lelte meg:
Nyugalmát, meghalva.

Pál Károly.

Hazai krónika.

A királyi trónbeszéd. A budavári királyi
várpalotában elhangzott királyi trónbeszéd, főbb
vonalakban, azokat a teendőket foglalja magában,
melyeket az országgyűlésnek a következő öt év
alatt kell végeznie. Bőséges anyag van megjelölve.
Ha mind azt elvégzik és keresztül viszik a hon-
atyák, bizony boldog lesz Magyarország. Különö-
sen a *közgazdasági* kérdések nyomulnak előtérbe
a királyi szózatban, melyeket az 1867-iki XII.
trv.-czikk szellemében, állandóbb alapra kell fektet-
ni. Rendezni kell a *kereskedelmi szerződéseket*,
de úgy, hogy sem a földmivelés, sem az ipar
csorbát ne szenvedjen *A közlekedés olcsóbbá* té-
tele végett, új vízi utakat kell építeni, a vasúti
szállítások díját le kell szállítani; s némely gaz-
dasági törvényeket meg kell változtatni. Kilátásba
van helyezve az *adó-alap egységes és igazságos*
rendezése, oly formán, hogy a kinek többje van:

több adót is fizessen, s így a szegényebb néposztály a nagy adótól megszabadíthatnák; továbbá a közigazgatás hiányainak megszüntetése, mely az államosítással érhető el – de a megyei önkormányzat sérelme nélkül. Nevezetes az a pont is, mely a *katonaság létszámának felemelését* érinti, mert egy állam sem mellőzheti a véderejéről való gondoskodást. Rendeztetni fog a *katholikus autonomia* és róm. kath. és gör. kath. lelkészek fizetése. A *közoktatás* terén is nevezetes újítások várhatók, de hogy melyek: azt most nem árulja el a királyi szózat. Az *igazságügyről* a szóbeli perrendtartás, büntető törvények módosítása, telekkönyvek rendezése van kilátásba helyezve.

Végül azt igéri a király, hogy a szövetséges államokkal a jó békeség fenfoga tartatni.

A köztetszéssel találkozott királyi szózat így záródik be: «Isten áldását kérjük Önök működésére, kitartást és sikert kívánunk munkáikhoz, abban az új Házban is, melyet az évezredes Magyarország ősi alkotmányának dicsőségére és maradandó jelképére emelt magának. Ezzel biztosítva önöket királyi kegyelmünkről, az országgyűlést megnyitottnak nyilvánítjuk.»

A képviselőház ülése. A királyi palotából a képviselő urak egyenesen a képviselőházba siettek és ott még egyszer felolvasták a király beszédét, hogy hallgathassák meg az ellenzéki képviselők is, a kik nem mentek fel Budára. Ugyanez történt a *főrendiházban* is, még az nap, vagyis okt. 28-án. A következő nap, *okt. 29-én* a megbízó leveleket nyújtották be és a bizottságokat alkották meg. *November 1-én* a Ház tisztikarának a megválasztása történt meg. Elnök lett gr. *Apponyi Albert* 242 szavazattal. Ellenfele *Komjáthy Béla* ellenzéki képviselő csak 36 szavazatot kapott. Az alelnökséget *Dániel Gábor* és *Tallán Béla* nyerték el. Ezután kilencz jegyzőt választottak. Ebből kettő ellenzéki, hét kormánypárti. Most már az új elnök foglalja el az elnöki széket és a Ház végleg megalakul. *Apponyi* elfoglalva az elnöki széket, megköszöni a megválasztott tisztikarba helyezett bizalmat, a maga részéről azt igéri, hogy a pártokkal szemben igazságos lesz. Ezután bejelenti, hogy 25 képviselő választását kérvénnyel támadták meg. Majd a kuria dönt, hogy igazságos volt-e a választás vagy nem? A miniszterelnöknek a tárgyalásokra vonatkozó javaslata után, az ülés véget ért.

Az oláhok szaporodása. Egy szerb újság cikkelt irt az oláhok feltűnő módon való szaporodásáról. Azt mondja, hogy Erdély és Magyarország Erdélyvel határos részeit, Máramaros vármegyéből le az al Dunáig, az utóbbi évtizedekben erősen elárasztotta az oláhság. Erdélyben a Marosmentén, a két Küküllő völgyében, számos vármegyében az oláhok dominálják a helyzetet. Az ott lakó magyar népet felolvasztották magukba. Eppen így tettek délen, és Szerbiában a szerbekkel. Keresve az oláhság tulságos szaporodásának okát: arra jut, hogy ez nem más, mint *nemzetiségükhöz való szívós ragaszkodás*. A világon csak még az angol ragaszkodik ugy nemzetiségéhez, mint az oláh. Ez onnan is látszik, hogy az oláh

bármilyen jól tudjon magyarul: de sohase beszél másként, mint oláhul. Figyelmezteti a szerb újság a magyar kormányt, hogy legyen gondja erre a dologra, mert még a magyarok is megbánhatják a nembánomságot. Ugy tetszik, hogy a szerb újság jól ismeri a mi viszonyainkat!

Világkrónika.

Franciaország háborúra készül. Még a meleg nyáron történt, hogy a szultán lefoglaltatta volt Konstantinápolyban a francia rakodó partot. Ez ellen óvást emelt Franciaország. A viszály innen keletkezett és még mind nincs elintézve, mert a török szultán nem akarja teljesíteni a francziák kívánságait. A francziák, hogy követeléseiknek érvényt szerezzenek, egy hajórajt küldöttek ki a török vizekre. Ha a szultán ennek láttára se ijed meg: bombáztatni fogják a török partokat.

A búr háború. Az angol-búr háború kezdi komolyan foglalkoztatni a népeket. Hir szerint, a holland külügyminiszter jegyzéket küldött a hatalmakhoz, hogy hajlandók lennének-e Németalföld béke mozgalmát támogatni, a béke megkötése iránt? Ha igen, ugy a kormány igyekezni fog a búrok vezéreit arra bírni, hogy fogadjanak el oly megoldást, mely szerint a búr köztársaságnak tág autonómia adatnék Anglia névleges fenhatósága alatt. Az elkobzott vagyont mindenkinek visszaadják és a fokföldi lázadóknak amnesztiát biztosítanak.

A protestáns lelkészek a búrokért. Itt említjük meg a magyar protestáns lelkészek mozgalmát is, a béke érdekében. A reformáció emlékünnepe alkalmából, több mint ötszáz protestáns lelkész egy szép kérő levelet küldött VII. *Edward* angol királyhoz, hogy szüntesse meg a háborút, mely két protestáns ország népei között foly. A protestáns lelkészek ezen kérelméhez, ugy hisszük, hogy a hivek is, szívesen csatlakoznak. A «Vasárnap» szerkesztősége és olvasó közönsége legalább ezen az állásponton van. Vajha, meg lenne a béke!

Mai képünkhöz.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület e hó 9-én és következő napjain tartja évi rendes közgyűlést, hol az egyház fontosabb ügyeiről tanácskoznak az illetékesek. Tekintélyes testület ez, 300-at meghaladó taggal, kik közt ott vannak erdélyi református egyházunk legkiválóbb egyházi és világi tagjai. Az egyháziak közül a püspök mellett az esperesek, főjegyzők stb.; a világiak közül pedig gondnokok, képviselők. Ezek közt a gondnokok közt hatáskörben legmagasabban állanak az *egyházkerületi gondnokok* vagy *status curátorok*, kik nemcsak egyik-másik megyére vagy kollegiumra viselnek gondot, hanem az egészre. Ilyen status-curátor nálunk Erdélyben öt vant Br. Bánffy Dezső, Br. Kemény Kálmán, Simó Lajos,

Gróf Bánffy György és Zeyk Dániel. Hatodik a püspök ur. A kerületi gyűlésen a hivatalára nézve legidősebb elnököl, a ki ez idő szerint *Losonczy Bárány Dezső* v. b. t. t., m. kir. főudvarmester, tehát zászlós-ur. Az ő daliás alakja képét mutatjuk be ez alkalomból olvasóinknak.

Életrajzából a következő főbb vonásokat közöljük: Előkelő erdélyi főúr, ki korán közpályára lépett. Törhetetlen, szilárd akaratereje, gyors felismerése a helyzetnek, nagy elhatározások és ritka bátorság a kivitelben: ezek jellemzik egyéniségét. E mellett oly hazafias gondolkodás, erős magyarság, népének és fájának szeretete, a milyennek kevés példája van. E tulajdonai emelték előbb két megye főispánságára, majd az országgyűlés elnöki székébe, később miniszterelnökségre. Mikor a miniszteri széket ott kellett hagynia a Felsőlegény egyik legmagasabb kitüntetéssel tisztelte meg: zászlós-urrá m. kir. főudvarmesterré nevezte ki. Budapesten lakik állandóan, de egyházunk ügyeinek intézésére gyakran lerándul Kolozsvárra, hová még egy erős kapocs is vonzza: itt lakik édes anyja özv. Br. Bánffy Dánielné Mert Br. Bánffy Dezső minden országos nagysága mellett szülőt szerető gyermek is, a mi az ő személyes nagyságát csak növeli. Tartsa meg az Isten hazánk s egyházunk javára még sokáig!

Egyházi élet.

Egyházközségi közgyűlés. Tegnap nov. hó 9-én vette kezdetét Kolozsvárt az erdélyi ref. egyházközségi közgyűlése. A gyűlésen igen sok gondnok, esperes, lelkes és világi tag jelent meg. Lefolyásáról, lapunk jövő számában adunk tudósítást.

As udvarhelyi egyházmegye, őszi rendes közgyűlését okt. hó 10-én tartotta meg Sz.-Udvarhelyen. Az esperesi jelentés sok üdvös munkáról ad számot. De, különösen kiemeli azt, hogy az *egyházi értekezletek* igen jó eredménnyel munkálkodnak, az egyházi élet terén. A «Vasárnap» is, e nemes cél szolgálataiban állván, örömmel ad hirt minden egyes egyház életműködéséről, ha lapunk barátai pár sorban megírják. Csak így jövőnk minél közelebb egymáshoz.

Magyarul akarnak tanulni. Bars megyé-
megyében Kovácsi község hajdan tiszta magyar lakói, idők folytán egészen elfelejtették a magyar nyelvet, eltótosodtak. A magyar nemzeti érzelm azonban nem halt ki végleg szívéből. Bizonyosága ennek a község ama határozata, hogy egy létesítendő állami iskola céljaira 34 ezer koronát szavaztak meg. Nemsokára tehát gyermekeik magyarul fognak tanulni. Nyelvében él a nemzet!

As állami iskolák szaporodása. Heves megyében ezelőtt tíz évvel csupán egy állami iskola volt egy tanítóval. Ma 78 állami iskola van, 104. tanítóval. Maholnap alig marad felekezeti iskola az országban. Az iskolák államosításának a szegénység az oka mindenfelé. Nekünk se kellett volna feladnunk sok felekezeti iskolánkat, ha a fentartási költségeket az állam hordozta volna. A

dolog mégis ma úgy áll, hogy pl. a református egyház többet áldoz oktatási célokra, mint a magyar állam. E miatt aztán *egyházi érdekeink* rövidséget szenvednek.

Yegyes hírek.

Oross herceg Magyarországon. Nikolajevics Mihály orosz nagyherceg a napokban meglátogatta Magyarországot. A látogatásnak, úgy mondják, nem volt más célja, mint az, hogy királyunkkal — kit harmincz év óta ismer — találkozzék.

Egy államférfi halála. Gróf Széchényi Pál, volt földmivelésügyi miniszter okt. hó 28-án meghalt.

As eső-ernyő hasája. Az eső-ernyő ősi hazájának Kinát és Japánt tekintik. Olaszországban a 17-ik Angolországban a 18. század elején használtak először eső-ernyőt. Ma már mindenfelé el van terjedve.

A pohárköszöntők ellen. Minden nemzetnél szokásban van a pohárköszöntés. A magyar ember sem tud, társaságban úgy enni, hogy poharat ne köszöntsen. Most egy angol orvos azt indítványozza, hogy töröljék el a pohárköszöntőt, mert az ember e miatt, nem tud jól enni. Akkor előbb a banketteket kellene eltörölni, mert a kettő együtt jár.

Tulságos Isten áldás. Amerikában, Chicágó városában egy asszonyt négy gyermekkel áldott meg az Isten. Három fiu, egy leány. Az élelmes amerikai most két dollárért mutogatja őket.

Száztizenhatéves asszony. Kováskápolnokon a napokban egy asszony halt meg, aki száztizenhat esztendő volt. Az elhunyt özv. Bobb Mihályné szül. Bogya Pelagia, született Révkápolnokon 1785-ben. Nevezetesebb életrajzi adatai ezek: Férjhez ment huszonhétéves korában, az első férjével másfél évig élt, másfélévig özvegy volt. Második férjével negyvenhat évig élt, négy évig újra özvegy volt, a harmadikkal harminczkét évig élt s aztán halála napjáig özvegy maradt. Az első férjével egy fiugyermeke volt, aki ma nyolczvanéves, a második férjével egy fiu- és két leánygyermek volt, akik életben vannak. Van nyolcz unokája és két dédunokája. Életében kétszer volt beteg, egyszer hagymázban és egyszer himlőben feküdt. Jól látott élete végső napjáig, a száztizenhatodik évében képes volt a czérnát a tübe huzni, messzire látott és ismert mindenkit. Jóságos asszony volt, kellemes beszédű. derék, munkás és igyekvő. Egész életében vig volt, a férjével, gyermekeivel, munkásaival, szomszédai-
val, szóval mindenkivel jó barátságban élt, úgy hogy a mostoha gyermekei is úgy szerették, mint az édes anyát s náluk is halt el.

Gazdasági kité. Ezen czim alatt foglalta össze és adta ki *Borbély József*, tordaszent-lászlói állami tanító az okszerű gazdálkodás főbb pontjait. Gazdálkodással foglalkozó emberek sikerrel használhatják. Az ára 1 korona. Kapható szerzőnél.